

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

Organ
Regionstyrelsen

Svar på remiss - Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att förslaget till svar godkänns som Region Örebro läns svar till klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Accelerationskontorets delbetänkande angående kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsinvesteringar. Delbetänkandet utgör Accelerationskontorets svar på tilläggsuppdraget som regeringen gav i juni 2025 med frågor om kommuners förutsättningar att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

I delbetänkandet konstateras att det i samtliga län och i 90 kommuner finns totalt 155 pågående eller planerade stora företagsinvesteringar som är på minst 100 miljoner kronor eller mer. Utredningen har dock också identifierat tecken på att kommunerna blivit mer osäkra vad gäller viljan att ta emot stora företagsinvesteringar. Denna osäkerhet beror till stor del på att det finns en förskjutning i tid mellan de kostnader och intäkter som mottagandet medför för en kommun.

I delbetänkandet lämnas förslag för att förbättra kommunernas förutsättningar inom områden som berör investeringsfrämjande arbete, stöd och rådgivning från staten, allmän ekonomisk riskavlastning, insatser inom vissa sakområden och åtgärder kopplade till kompetensförsörjning.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

Ärendebeskrivning

Den 13 juni 2024 beslutade regeringen att tillsätta Kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning med uppdrag att öka tempot i industrins gröna omställning genom koordinering av offentliga och privata aktörer som deltar i samhällsomvandlingen samt att identifiera och omhänderta investerings- och etableringshinder. Den 5 juni 2025 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till Accelerationskontoret, med frågor om kommuners förutsättningar att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Delbetänkandet *Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner* utgör svar på tilläggsuppdraget.

Delbetänkandet baseras bland annat på dokumentstudier, en enkät bland samtliga kommuner, möten med utredningens referensgrupp, samt intervjuer med företrädare för ett antal kommuner, regioner, statliga myndigheter med flera.

Accelerationskontoret genomförde våren 2025 en kartläggning där de identifierade 155 pågående eller planerade stora företagsinvesteringar av vikt för den gröna omställningen. De berör samtliga län och totalt 90 olika kommuner. Alla dessa investeringar är på minst 100 miljoner kronor vardera. Kartläggningen gav även många exempel på något mindre investeringar.

Utredningen identifierade också tecken på att kommuner blivit mer osäkra vad gäller viljan att ta emot stora företagsetableringar och expansioner. Osäkerheten beror till stor del på att det finns en förskjutning i tiden mellan de kostnader och intäkter som mottagandet medför för en kommun. På kort sikt kan det finnas många utmaningar. Ofta behöver kommunen göra kostsamma och oftast lånefinansierade insatser för att kunna ta emot etableringen/expansionen, till exempel bygga fler bostäder eller utveckla den kommunala infrastrukturen och servicen. Kommunens viktigaste incitament när företag etablerar sig eller expanderar på orten, är att det kan leda till att fler flyttar till kommunen och att skatteintäkterna därmed ökar. Men denna fördel uppstår oftast på lite längre sikt. För en kommun kan det därför innebära en risk att ta emot en stor företagsinvestering. Till det bidrar även att man i förväg inte säkert kan veta vare sig om företagets investering i slutändan får den planerade omfattningen eller hur den i praktiken påverkar inflyttningen till kommunen och kommunens skatteintäkter. Staten vill att det i landet ska ske fler stora företagsetableringar och expansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Kommuners vilja och förmåga att ta emot sådana

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

etableringar och expansioner är då av stor betydelse, eftersom alla företagsinvesteringar sker på en geografisk plats som hör till en eller flera kommuner. För staten är det därför viktigt att de mottagande kommunerna har rimliga förutsättningar att hantera de åtaganden som investeringarna kräver från dem.

Utredningen konstaterar att det behövs en palett av åtgärder för att ge kommunerna förutsättningar att säga ja till stora företagsinvesteringar. Därför lämnar utredningen ett antal förslag som skulle förbättra detta. Förslagen anses av utredningen inte vara beroende av varandra men resonemang förs om att ju fler av dem som genomförs desto större blir effekterna för kommunernas förutsättningar att säga ja. Förslag lämnas inom områden som berör investeringsfrämjande arbete, stöd och rådgivning från staten, allmän ekonomisk riskavlastning, insatser inom vissa sakområden och åtgärder kopplade till kompetensförsörjning.

Utredningens förslag innefattar:

- **En statlig rådgivningsfunktion till kommuner** som vill attrahera och ta emot stora företagsetableringar och -expansioner. Denna ska inneha två uppgifter. Dels allmän rådgivning, bland annat att fungera som erfarenhetsbank kring tidigare gjorda insatser och förmedla kunskap till kommuner och andra berörda. Dels specifik rådgivning, i form av mer aktivt stöd till kommuner i vissa särskilda fall, exempelvis kring företagsinvesteringar som är av särskilt stor vikt för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Business Sweden ska ges i uppdrag att ansvara för funktionen.
- **En incitamentspeng för att bidra till finansiering av de åtgärder kommuner kan behöva göra** när de önskar attrahera och ta emot stora företagsetableringar eller expansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Pengen ska ta sikte på de utmaningar som typiskt sett kan förekomma i kommuners verksamhet i sådana situationer. Primärt bör det handla om insatser för att förstärka kommunens planerings-, infrastruktur-, tillstånds-, miljö-, utbildnings-, kultur- eller arbetsmarknadsverksamhet eller annan kommunal verksamhet som underlättar mottagandet av berörda etableringar och expansioner. För incitamentspengen bör en ram på 200–250 miljoner kronor avsättas under fem år. Pengen ska ges i form av ett riktat statsbidrag och Tillväxtverket ska ges i uppdrag att administrera den.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

- **En hyresförlustgaranti för att främja nytillskott av hyresbostäder i etablerings- och omställningskommuner.** Boverket ska ges i uppdrag att administrera hyresförlustgarantin.
- **Ett räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i nya småhus i etablerings- och omställningskommuner.** Bidraget ska uppgå till fem procent av räntekostnaderna för byggnation och boende för berörda privatpersoner, dock högst 500 kronor per månad. Bidraget ska kunna ges under en period av högst fem år. Boverket ska ges i uppdrag att administrera räntebidraget.
- **En tillväxtpott införs i den nationella planen för transportinfrastruktur.** Den ska användas för infrastrukturesatsningar i kommuner som kan underlätta mottagandet av stora företags-etableringar eller expansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Tillväxtpottens omfattning ska motsvara den näringslivspott som i dag finns i planen, det vill säga 100 miljoner kronor per år. Medlen i tillväxtpotten ska fördelas – utifrån lämpliga kriterier – till projekt som bedöms som angelägna av Trafikverket ihop med en grupp av relevanta företrädare för berörda kommunala och andra intressen. Trafikverket ska ges i uppdrag att närmare utforma kriterierna för till delning ur tillväxtpotten och den bedömande gruppens samman sättning. Uppdraget ska genomföras i samråd med SKR, andra berörda myndigheter och relevanta företrädare för näringslivet.
- Trafikverket ges i uppdrag att ge **en samlad lägesredovisning av hur arbetet med medfinansiering och förskottering fungerar samt vad verket gör för att säkerställa att det råder tydliga avtalsvillkor** och att motparterna är införstådda med vilka konsekvenser sådana avtal kan innebära. Trafikverket ska även analysera lämplig utformning av en modell där Trafikverket ska stå för eventuella fördyringar som sker efter att avtalen ingåtts i medfinansierings- och förskotteringsprojekt, om det inte är uppenbart att fördyringen beror på motpartens agerande.
- **Möjlighet att få ersättning för bohagstransport i samband med flytt av arbetsmarknadsskäl.** Detta för att underlätta för arbetslösa att söka arbete på annan ort.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

- Att det förslag om en **möjlighet till extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux** till kommuner med särskilt stora behov av utbildning vid till exempel stora företagsetableringar och företagsexpansioner, som lämnades av Yrkesvuxutredningen 2024, ska genomföras.
- **Regeringen bör överväga att införa en möjlighet att skriva ned studieskulder för akademiskt utbildade personer som bor och arbetar i kommuner som tar emot stora företagsetableringar och expansioner.** En utredning ska tillsättas för att analysera de närmare förutsättningarna, med utgångspunkt i den modell för ned skrivning av studieskulder som Accelerationskontoret redovisar i delbetänkandet.

För att dessa förslag ska kunna genomföras lämnar utredningen ett antal författningsförslag. Fyra nya förordningar föreslås:

- Förordning om statlig hyresförlustgaranti i etablerings- och omställningskommuner.
- Förordning om statsbidrag till kommuner för åtgärder vid företagsetableringar och företagsexpansioner.
- Förordning om räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i nya småhus.
- Förordning om flyttningsbidrag.

Följande förordningar föreslås ändras:

- förordning (2011:211) om utlåning och garantier

Bedömning

De förslag som lämnas i delbetänkandet bedöms överlag vara väl avvägda och ha potential att möta de behov som finns för att öka förutsättningarna för kommunerna att säga ja till stora företagsinvesteringar. Särskilt de förslag som minskar kommunernas ekonomiska risktagande och underlättar för privatpersoner att flytta till kommuner som tar emot stora företagsinvesteringar bör välkomnas.

Det går dock att fundera på om det är ändamålsenligt att begränsa räntebidraget till privatpersoner till att gälla enbart nya småhus. I många mindre kommuner på landsbygd finns ett överskott av bostäder i det befintliga beståndet. Även för de som väljer att bosätta sig i dessa bör räntebidrag ges.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2026-09-30

FöredragningsPM
Dnr: 26RS6499

Vidare skulle det också vara välkommet om regeringen även tittade på andra kommuner än de som tar emot stora företagsinvesteringar där det vore gynnsamt för kompetensförsörjningen om studieskulder för akademiskt utbildade personer skrevs ned.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Region Örebro läns beslut om svar på remissen kommer inte ge några konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven. Däremot kan genomförande av utredningens förslag få effekter på samtliga perspektiv. Till exempel genom förbättrade möjligheter till boende, arbete och utbildning i stora delar av landet samt förbättrade möjligheter att ta emot företagsinvesteringar som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet väntas inte få några ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2026-09-30, SOU 2026:32 Att säga ja!
Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Förslag till svar på remiss

Remiss – SOU 2026:32 Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar

Bilaga 1 remiss – Betänkandet SOU 2026:32

Rickard Simonsson

Regiondirektör

Skickas till:

Klimat- och näringslivsdepartementet